

ДОКУМЕНТОЗНАВСТВО ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

УДК 930.22(092):273.13 «1704/1771»

Юрій Стецик

ДОКУМЕНТИ ДО ЖИТТЄПИСУ ІЄРОМОНАХА ІПАТІЯ БІЛИНСЬКОГО ЧСВВ (1704–1771 рр.)

Підготовлено публікацію рукописних джерел мовою оригіналу (латинська та старопольська): королівський привілей на посідання Лаврівської архимандрії (10.03.1768 р.) та свідчення і протестація укладені спільнотою Почаївського монастиря про діяльність о. Іпатія Білинського (16.11.1771 р.).

Ключові слова: привілей, архимандрія, протоархимандрит, протестація, Святопокровська провінція.

В сучасних умовах, коли спостерігається відродження та розбудова монастирів, постає необхідність звернутися до вивчення визначних постатей Чину Святого Василія Великого (далі – ЧСВВ), які своєю відданою та подвижницькою працею спричинилися до розвитку духовної культури. Однією із таких осіб був о. Іпатій Білинський, який вдало керував василіанським чином, будучи обраний протоархимандритом. До нашого часу збереглися різні види джерел до вивчення біографій василіанського чернецтва: каталоги [1], біографічні довідки [2], некрологи [3], дисциплінарні справи [4], листування [5]. У даній статті ставимо за мету визначити інформаційну репрезентативність двох документів: королівського привілею на Лаврівську архимандрію наданого Іпатію Білинському (10.03.1768 р.) та свідчення і протестація насельників Почаївського монастиря (16.11.1771 р.), що був адміністративним центром Святопокровської провінції.

Постать Іпатія Білинського була об'єктом біографічних досліджень о. Йосафата Скрутеня, який на підставі каталогів монахів (другої половини XVIII ст.) написав узагальнюючу біограму до біографічного словника [6]. Наступне покоління дослідників Василіанського Чину в основному обмежувалося загальними згадками про розглядувану особу, особливо при написанні загальних історичних нарисів [7]. Нажаль в сучасній церковній історіографії відсутні спеціальні біографічні розвідки про його діяльність [8]. Така ситуація, очевидно, зумовлена тим, що відсутній особовий фонд цієї постаті, а натомість у різних архівних збірках віднаходимо поодинокі документи, які стосуються його діяльності. Так, під час опрацювання актових книг Перемишльського гродського суду вдалося виявити обляту (запис) королівського привілею наданого для Іпатія Білинського на Лаврівську архимандрію (10. 03. 1768 р.) [9]. За своїм походженням цей документ виданий світською урядовою інституцією – королівською канцелярією. Польський король, користуючись правом патронату, підтверджував призначення не тільки на державні, але й церковні уряди. Другий документ, свідчення та протестація (16.11.1771 р.), укладений у Почаївському монастирі, який на той час був центральним осередком управління василіанськими обителями Святопокровської провінції [10]. В цьому монастирі проживав протоігумен, секретар та консультори, які складали Провінційну Управу. Цей документ вдалося виявити під час опрацювання провінційного архіву Почаївської Лаври.

Таким чином, запропоновані документи, укладені різними світськими (королівською канцелярією) та церковними інституціями (управою Святопокровської провінції ЧСВВ), подають багатоманітну інформацію до біографії Іпатія Білинського.

Розглянемо підставові біографічні відомості про ієромонаха Іпатія Білинського. Народився 23.04.1704 р. в Перемишльській землі Руського воєводства у шляхетській родині Петра Білинського гербу Сас і Катерини з роду Паковських. Проте не відомо в якому саме населеному пункті появилася на світ.

До василіанського чернецтва вступив 21 листопада 1729 р. у Жидичинському монастирі, де проходив новіціат. Філософські і богословські студії закінчив у Львівській колегії отців-театинів (1730–1736 рр.). 24 червня 1736 р. отримав ієрейські свячення із рук Львівського владика та Київського митрополита Атанасія Шептицького. По свяченнях два роки був при митрополитові, сповняючи обов'язки асистента і проповідника. У вересні 1738 р. став ігуменом Львівського монастиря св. Юра і Львівським офіціалом. Після утворення Святопокровської провінції (1739 р.) обраний до Провінційної Управи, будучи третім консультором. На Дубнівській капітулі (1743 р.) вибраний протоігуменом цієї провінції на чотири роки, а на генеральній капітулі в Бересті 1747 р. –

протоархімандритом Василіанського Чину. З 1751 р. по 1755 р. був консультором Чину та ігуменом Загорівського монастиря. Вдруге обирався протоігуменом (1755–1759 рр.) та протоархімандритом (1759–1771 рр.) [11, арк.520].

Король Станіслав Понятовський надав йому привілей на Лаврівську архимандрію, а 24 серпня 1768 р. в Жабчому на архимандрита посвятив Луцький владика Теодозій Рудницький. Це була не перша спроба утворити Лаврівську архимандрію, бо в 1730 р. претендентом на архимандрита був о. Петро Кос, а після смерті о. Іпатія Білинського – о. Никифор Шептицький, ЧСВВ. Однак місцеві василіани і уряд провінції рішуче виступили проти утворення Лаврівської архимандрії, адже це понесло би певні канонічні та матеріальні наслідки для Чину. Також через різні геополітичні зміни (перший поділ Речі Посполитої 1772 р.) справа була закрита і Лаврівський монастир так і не став ніколи архимандрією [12, с.166].

У 1770 р. Іпатій Білинський розпочав процес коронації Почаївської чудотворної ікони Матері Божої в Римі, однак торжество відбулося вже по його смерті в 1773 р. Помер в Почаєві 8 квітня 1771 р. Дослідник його біографії о. Йосафат Скрутень (ЧСВВ) вважає, що поховано Білинського в Мілецькому монастирі. Постаць Білинського належала до найпопулярніших діячів XVIII ст., а у Василіанському Чині зараховано його до найвідоміших ченців. За свого життя був відзначений 1763 р. у Битені та на підставі розпорядження капітули було намальованого його портрет [13, с.96].

Віднайдені нами документи, які запроваджуємо до наукового обігу, відносяться до висвітлення однієї із віх життєвого шляху ієромонаха Іпатія Білинського, який «de iure» був номінований та інтронізований архимандритом, однак «de facto» не відбулося утворення Лаврівської архимандрії через рішучий опір місцевого чернецтва та Провінційної Управи Святопокровської провінції. Згаданий факт свідчить про те, що не завжди актова документація світських інституцій отримувала підтримку в церковних органах управління, які керувалися власним законодавством. В даному випадку василіанський чин послуговувався Конституціями та Уставом, які були основними нормативними документами, що обмежували втручання світських ктиторів у життя чернечого згромадження.

ДОКУМЕНТИ

Документ № 1

Арк.239.

Oblata privilegii Perill[ustr]i R[everen]dissimo Bilinski (10.03.1768 Anno)*

Ad officium et acta presentia Castrensia Capitanealia Premisliensia veniens P[erillus]tris Religiossimus in X[ris]to Pater Onuphrius Bratkowski Secretarius Generalis pre Provinciam Poloniae Ordinis Sancti Basilii Magni, obtulis eidem officio praesenti et ad acti candum porrexit privilegium Super Abbatiam Lawroviensem superioris specificatum potem et affatam idem privilegium a se offerente suscepi et actis suis in grossam demandare hujus affect actionis et juri communi regni officium praesens annuendo memoratum privilegium seu extractum privilegii ex actis Tribunalitis Regni Leopoliensibus Authentico de pro m[anu] p[rop]rium suscepit et actis suis connotavi mandavit de tenore tali. Actum Leopoli in Judiciis ordinariis Generalibus Tribunalis Regni Feria Quarta pt. Deam Misericordiae proxima Anno Domini 1768. Ad Judicium praesens Ordinarium G[ene]r[al]e Tribunalis Regni Leopoliem actis judicis ejusse veniens pts. R[e]l[e]g[i]ss[im]us in Christo Pater Samuel Jedlinski† Ordinis Sancti Basilii Magni Sacrae Theologiae Professor in monasterio Leopoliensi Sancti Georgij extra muros civittis praesentis Leopoliensis situatio ex speciali commisio Perill[ustr]is Reverendissimi Hippatii Bilinski Ordinis Sancti Basilii Magni Congregationis Ruthenorum Protoarchimandrita obtulis eidem judicio et ad asticana porrexit privilegium super Abbatiam Lawroviensem inferius specificatum tenoris taki. Stanisław August z

* Центральний державний історичний архів України у м. Львові. – Ф.13 «Перемишльський гродський суд». – Оп.1. – Спр.630 «Облята королівського привілею наданого для о. Іпатія Білинського на посідання Лаврівської архимандрії (10.03.1768 р.)». – Арк. 239 – 241.

† Єдлиньський Самуель, світське ім'я – Стефан, син Гавриїла та Ірини. Народився 27.10.1734 р. на тернах Подільського воєводства. Закінчив школу риторики у м. Бар. Вступив у 1750 р. до чернецтва у Калинівському монастирі. Після терміну випробовувань у новіціаті в 1751 р. склав чернечі обіти професа. Відправлений до монастиря у Шаргороді. У 1752 р., новообраний протоігумен Святопокровської провінції Сильвестр Мальський відправив бр. Самуєля до Почаївського монастиря. У 1753 р. скерований до Гощі для проходження студій з риторики. В кінці року переїхав до Лаврова на студії з філософії. По завершенні вивчення курсу філософії повернувся до Гощі, обійнявши посаду професора граматики. В кінці року, по завершенні своїх обов'язків, відправлений до Вільна, де здобув теологічну освіту. Повернувся на терени провінції, будучи проповідником у Піддубцях. Отримав ієрейські свячення із рук луцького владика Сильвестра Рудницького. Після свячень був проповідником у Кам'янецьку, а через рік у цьому ж монастирі виконував обов'язки професора моральної та догматичної теології. Згодом переїхав до Львівського монастиря Св. Юрія, де був професором церковного канонічного права, а наступного року призначений професором права. По завершенні викладацької праці з 13.05.1769 р. призначений ігуменом Лішнянського та Дерезицького монастирів. 1772 р. переїхав до Вічинського монастиря, будучи ігуменом обителі. Спочатку на провінційній капітулі у Тороканах (1780 р.), а згодом на генеральній капітулі, де прийнято рішення про утворення нової галицької Святоспаської провінції ЧСВВ, обраний її третім консультором. Водночас продовжував виконувати обов'язки ігумена. Із 1791 р. – ігумен у Вічині. Помер 07.10.1813 р. у Підгірцях. (Стедик Ю. Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.): словник біограм. – Жовква: Місіонер, 2015. – С.88 – 89).

Bozey Łaski Krol Polski Wielki Xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Zmudzki, Kijowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflanski, Smolenski,

Арк. 240

Siewierski y Czerniechowski, Przewielebnemu w Bogu Felicianowi Wołodkowiczowi Arcybiskupowi Metropolię całej Rusysi Ritus Graeco Uniti Uprzeymie nam miłomu łaskę naszą krolewską przewielebny w Bogu uprzejmie nam miły. Ponieważ Konstytucya Seymu niedawno zakończonogo extraordinarynego pod tytułem odnowienie y ucalonie prze kollacyi tak krolewskiej iako y szlacheckiej względem wszystkich Archimandryi Ritus Graeco Uniti w koronie y w Xięstwie Litewskim nam krolowi, a do kollacyi naszej wolność rozdawania tych że Arhimandryi oddata, więc mając sobie zaloconego przez Panow Rad naszych przy Bohu naszym zostających, tudzież od Zwierzchnosci Duchowney Pobożnego Hyppata Bilińskiego y jego w obrządku swoim pobożność y przykłađność, umyslilismy mu Archimandryą Ławrowską w Dyecezyi Przemyskiej leżącą po Seymu ostatniego prawnego Archimandryty wakującą y do dyspozycyi naszej krolewskiej spadła dać y konferować. Jakoż niniejszym listem przywilejem naszym, ze wszystkimi do tey że Archimandryi należącemi funduszami daiemy y konferuiemy, aż do smierci, albo postąpienia na wyższą in Ritu suo godność. Żądając po uprzejmości waszey lub jego w rzeczach duchownych namiestniku, albo tego do kogo to sprawa należy aby tego pobożnego Hippata Bilińskiego od nas uprzywilejowanego Archimandrytę Ławrowskiego pro jure sibi compotenti instytuował, lub installował, y to wszystko wypołnił. Co do zupełnego należec będzie tey Archimandryi dzioszenia co wszystko upszą może wasza uczynisz dla łaski naszej krolewskiej na co dla lepszey wiary przy podpisie

Арк. 241

Ręki naszej, Pieczęć Koronną przycisnąc rozkazalismy. Dan w Warszawie Dnia X miesiąca marca Roku Pańskiego MDCCLXVIII. Panowania naszego IV Roku Stanisław August Krol, Przywiley na Archimandryą Ławrowską w Diecezyi Przemyskiej leżącą pobożnemu Hyppatowi Bilińskiemu dany. Antoni Sikorski J[ego] K[rolewskoj] M[oj]ści y Pieczęci Wielkiej Koronney Sekretarz manu propria. Locus Sigilli Majoris cancellariae Regni cancellariatu. Illustrissimi, excelentissimi et Religissimi Domini Andreae Stanislav Kostka Młodziejowski Ep[iscop]i Nominated Poznaniensis, Supremi R[eligissimi]mi. Cancellarii sigillat. Post cujus ingrosiationem. Idem officis originale. Exemplar missus ad [...] receipt, ad de recepto iudicium poset quietant. Locus Sigilli Tribunalii Regni Leopoliensis Consul Dąbroski, [...] Latt. Per Borzym. Post hujus extractus in acta praesens privilegii extractus, suprafato offecenti extradito est. De quo extradito officium present quietat. Legit cum originali extractu Drelochozki.

Документ № 2

[Testimonium et Protestatione Communitatis Poczajovensis]*

Арк. 2

Anno Domini Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Primo, Die [...] Mensis Novembris Decima sexta in Monasterio Poczajoviensi.

Ego Leo Podsonski Ordinis Sancti Basillii Magni Superior Monasterij Poczajovensis, postquam delatum et notum mihi habuerim, ac si Communitate mea [...] sumnioso quodam scriptura divulgata fuerit. Famae et intaminato honori Perillustris Reverendissimi in Christo Patris Domini Joachimi Spendowski Ordinis Sancti Basillii Magni, Abbatis Kanioviensis, olim Proto-Consultoris Generalis et post decessum Perillustris P[ater] Hypatii Bilinski Ordinis ejusdem Congrationis Ruthenorum Monachorum Proto-Archimandrita, Vicarii Generali provincia, cujus scripturae tenorem mea vidi, nec legi, nec contenta ejus sunt mihi [...] illico Communitatem meam convocari et ad cameram officii congregari, atq[ue] ejusmodi scriptura inquiri feci: cum vero universa Communitas monasterii [...] se pariter praetensam

*Державний архів Тернопільської області, ф.258, оп.1, спр.110, арк. 2.

† Спендовський Йоахим, світське ім'я – Йосиф, син Христофора та Констанції. Народився 1723 р. на Волині. Закінчив клас риторики. Вступив 14.08.1740 р. до чернецтва. По року чернечих випробувань 16.08.1741 р. склав обіти професа та відправлений до Гощі на студії з риторики. У серпні 1743 р. відправлений до Лаврова на філософські студії, які завершив 28.07.1744 р. та поїхав для продовження навчання у папській семінарії в Браунсбергу, де вивчав філософію, теологію та канонічне право. По шести роках навчання повернувся на територію провінції. Отримав дияконівські та ієрейські свячення 20.07.1750 р. із рук Луцького владика Теодозія Рудницького у каплиці с. Жабче. Призначений проповідником до Луцького катедрального монастиря. Через рік призначений вікарієм згаданої обителі та духовним суддею Луцької спархії. По двох роках перейшов до Луцького Хрестовоздвиженського монастиря на посаду вікарія. У червні 1754 р. відправлений до Любліна, будучи вікарієм. Із лютого 1756 р. ігумен монастиря у Замості, де урядував три роки. Із липня 1758 р. призначений ректором Луцького Хрестовоздвиженського монастиря. На третій Берестейській капітулі (липень 1759 р.) обраний секретарем Чину, виконуючи ці обов'язки впродовж чотирьох років. На Білостоцькій капітулі (липень 1763 р.), за урядування протоігумена Йосафата Сідлецького, Овруцького архимандрита, обраний протоконсультором Чину від Святопокровської провінції терміном на чотири роки. 21.10.1764 р. отримав королівський привілей на Канівську архимандрію та 08.01.1766 р. уділено архимандричі свячення Луцьким владикою Сильвестром Рудницьким. 20.08.1766 р. призначений разом із о. Арсенієм Новосілецьким, ігуменом Білilівського монастиря, до комісії для візитування монастирів. Повернувся до Почасва, будучи протоконсультором Чину до 1771 р. В цьому році помер протоархимандрит Іпатій Білінський, тимчасове керівництво Чини до 1772 р. було передано о. Йоахиму Спендовському, який до цього часу був генеральним вікарієм Чину та Канівським архимандритом. Після Берестейської капітули призначений ігуменом Мильченського монастиря, де й помер у 1772 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаніка. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.593).

scripturam ignorasse asseruerit et super eo singulas personas ad iuramentum admitti petierit. Ego, qui supra, superior adhibita fide [...] ejusmodi allegationibus et protestationibus communitatis, a vinculo iuramento [...] omnibus absolutis me ipsum, si et in quantum opus fuerit. Communitatis nomina eorum quo de jure juratorum offerens, his in scriptis solemniter, imoquam solemnissime. Contra hujusmodi, si quae per malevolvo calumniatores prodierit, scriptoram protestor, omnibusque quorum interest, aut interesse poterit, notum facere volo facio, praeviaq tali manifestation, quam pro solemnem et juridica, seu eorum quibus [...]. Actis publicis facta habere volo Testimonium praesens una cum Communitate Monasterii mei Poczajoviensis praelaudato Perillustris Reverend[issim]o in Christo Patris Domini Joachimo Spendowski Vicario Generali non ad acti, nec petiti, aut quasionibus, [...] blanditiis quibusoris indacti, sed sponte et libere, amore et justitia permoventibus semota omni adulatione domus: quod ipse recte et pie, devote ac Religiose, a [...] eandem novimus /: novimus autem quam plures ab ipso in Novitiatum Religiosum ingressu:/ se gesserit, nihil vita monasticae, legibus, constitutionibus Regularibus, ac bonis moribus contrarium fecerit: imo vero irreprehensibilis vitae suae optimo documenta dedit, tam cum sub esset, quam cum praesent Professoribus suis Collegij Bransbergensis Societas Jesus optime commendatus fuit in Provincia vero bene probates [...] labores Missionum adhibuit, eas relovissime, et cum Gloria Dei perfecit. Monasterio quae regebat, nunquam damnificavit, nec unquam adversus se in toto tractu vita [...] Religiosae Processum habuit sibi intentatum, ex parentibus et familia bene [...] meritis natus, in Religione attento moritorum suorum cumulo a Patribus [...] Provinciae in Capitulo Generali Brestensi Anno 1759 in secretarium Ordinis electus, tum postea Primi consultoris munere gloriose functus et nunc caritatus Generalis officium laudabiliter gerit, justitiam oppressis praebet, et nisi hinc fortasie sibi invidos et calumniatores habet. Quod Testimonium et Protestationem pro firmiori fide manibus propriis circa appositionem sigilli subscribimus.

P[ate]r Leo Podsoński*, OSBM Superior monasterij Poczajovię m[anu] p[ropria].

P[ate]r Szymon Głowacki†, OSBM vicarius Poczajov[ię]

Plato Gutz‡, OSBM

Hieronymus Oziemkiewicz§, OSBM Ex-Procuratur [...] congregationis Ruthe[nu]m in alma [...] m[anu] p[ropria].

* Подсонський Лев, світське ім'я Олександр, син Олександра та Параскеви. Народився 1711 р. у Зборіві на Поділлі. Закінчив клас філософії. Вступив 14.09.1744 р. до чернецтва у Почасві. Через рік аскетичних випробовувань 14.09.1745 р. склав чернечі обіти. Відправлений до монастиря у Гоші для викладання у початкових класах. За рік відправлений до Кременця, для виконання обов'язків проповідника. Наступного року поїхав до Білилівки, де також був проповідником. До року часу повернувся назад до Кременця, будучи протягом двох років проповідником, а потім призначений ігуменом. Отримав дияконівські та ієрейські свячення під час першого періоду проживання у Кременці із рук луцького владика Теодозія Рудницького. По двох роках урядування на посаді ігумена у Кременецькому монастирі відправлений до Городенки, будучи настоятелем обителі. Через 8 місяців відправлений до Улашківців, де призначений ігуменом. У цьому монастирі урядовав до 1771 р. В цьому ж році скерований до Почасва. Проте через рік призначений ігуменом монастиря у Мильчі. Також через рік переїхав до Любара, будучи адміністратором обителі до 1776 р. Після рішень Унівської провінційної капітули призначений ігуменом Теремовлянського монастиря. Час та місце смерті не встановлені (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк. 765).

† Головацький Симеон, світське ім'я – Стефан, син Андрія та Марії. Народився 1735 р. у Крайові на Волині. Вступив 11.08.1758 р. до чернецтва у Почасві. Після року випробовувань у новіціаті 11.08.1759 р. склав чернечі обіти професа. Отримав ієрейські свячення. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк. 1072).

‡ Гутз Платон, світське ім'я – Петро, син Стефана та Теодори. Народився 1728 р. у парафії Лінніна Перемишльської єпархії. Закінчив клас риторики. Вступив до чернецтва 02.02.1746 р. у Добромилі. Після року навчання у новіціаті 25.03.1747 р. склав чернечі обіти професа. 20.06.1747 р. відправлений до Віленської папської семінарії на філософські та теологічні студії. По завершенні студій 1753 р. повернувся на терени Святопокровської провінції. Прибув до Почасва, де отець-протоігумен Сильвестр Мальський відправив Платона до Шаргорода для викладання риторики та виконання обов'язків префекта школи. Через рік повернувся до Почасва, будучи секретарем. По семи місяцях поїхав до Замостя, де призначений місіонером для проведення місій. Звідтіля у 1756 р. переїхав до Лаврова для викладання філософії. Через два роки у серпні 1758 р. призначений протоігуменом Іпатієм Білинським секретарем капітули. На Берестейській капітулі у липні 1759 р. обрано нового протоігумена Атанасія Шептицького, Канівського архімандрита, а Платона призначено його секретарем. У липні 1762 р. обраний промотором Шаргородського монастиря. Після Білостоцької провінційної капітули у липні 1763 р. відбулися перевибори і 14.09.1763 р. відправлений до Луцька для виконання обов'язків ректора монастиря. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк. 943).

§ Оземкевич Ієронім, світське ім'я – Гавриїл, син Теодозія та Анни. Народився 02.04.1706 р. у Перемишльській єпархії. Закінчив клас філософії. Вступив до чернецтва у вересні 1736 р. в Почасві. Після року випробовувань 20.09.1737 р. склав чернечі обіти професа та відправлений до Луцька для проповідування та прокуратора єпархії при монастирі, що діяв при катедрі, де й отримав ієрейські свячення (жовтень 1737 р.). Після 1738 р. призначений ігуменом Святотроїцького монастиря. 1739 р. ігумен монастиря при катедрі. 1740 р. відправлений до Любліна, будучи прокуратором судових справ. 1741 р. призначений ігуменом Низкиницького монастиря. 1742 р. відправлений до Риму. На Дубнівській капітулі 1743 р. обраний секретарем провінції. 1744 р. призначений Галицьким офіціалом, проживаючи у Крилоському монастирі та виконуючи обов'язки ігумена. На Берестейській капітулі 1747 р. обраний консультором провінції та призначений ігуменом Загорівського монастиря. 1751 р. призначений ігуменом Луцького Хрестовоздвиженського монастиря. 1756 р. прокуратор у Римі. У серпні 1760 р. повернувся на територію провінції та призначений ігуменом Підгорецького монастиря (26.02.1761 р.). У серпні 1764 р. відправлений на посаду ігумена Мілецького монастиря, де урядовав до 1770 р. Впродовж 1770 – 1772 рр. сповідник в цій же обителі. Помер у 1772 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк. 446).

Hieronymus Kamczyk*, OSBM, Ex-Consultor Generalis Congregationis Ruthenae, confessarius m[anu] p[ro]pria].

Nicephorus Hobczynski†, OSBM, Ex-Superior et Confessarius

Michael Grażiewicz‡, OSBM, Ex-Superior et Confessarius

Pantaleon Kulczycki§, OSBM, Typ[ografii] Corr[epetytor]

Hermolaus Oropkiewicz**, OSBM, Typ[ografii] Corr[epetytor] 2 et Confessarius

Florianus Zarzycki††, OSBM, Confessario

Adrianus Hromaczewski‡‡, OSBM, Cassier et Confessario

* Камчик Ієронім, світське ім'я – Георгій (Юрій), син Луки та Теодори. Народився 1700 р. Місце народження не встановлено. У світському житті здобув теологічну освіту. Вступив до чернецтва 22.03.1739 р. у Почасві. У травні 1739 р. склав чернечі обіти професа. Призначений проповідником, вікарієм та коректором книг Почаївської типографії. 09.06.1739 р. отримав ієрейські свячення із рук Луцького владика Теодозія Рудницького та призначений ігуменом Хрестовоздвиженського монастиря. Добре урядував на цій посаді. На першій Дубнівській генеральній капітулі обраний консультором Чину. По чотирьох роках урядування призначений вдруге ігуменом Луцького монастиря. 02.08.1751 р. відправлений до Мільченського монастиря, будучи ігуменом впродовж п'яти років урядування. 02.08.1756 р. скерований до Почаївського монастиря для виконання обов'язків вікарія. Через два роки переїхав до Теревовлі, де призначений сповідником. За пів року призначений ігуменом Збаразького монастиря, де урядував три роки. 21.09.1767 р. став ігуменом Почаївського монастиря. У вересні 1768 р., через похилий вік, призначений сповідником у Почаївському монастирі. Помер 30.01.1775 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк. 474).

† Гобчинський Никифор, світське ім'я – Микола, син Якова та Анни. Народився у жовтні 1713 р. на теренах Волинського воєводства. Закінчив клас риторики у Луцькій школі. Вступив до чернецтва 26.09.1733 р. у Почасві. Після року навчання у новіціаті 04.10.1734 р. склав чернечі обіти професа. Протягом року виконував обов'язки прокуратора. Скерований до Білостоку, де також виконував обов'язки прокуратора протягом трьох років. Отримав дияконівські свячення із рук Луцького владика Теодозія Рудницького. У травні 1738 р. відправлений до Гощі на посаду магістра класів інфіми та граматики. 17.07.1738 р. отримав ієрейські свячення. По двох роках викладання у серпні 1746 р. переїхав до Піддубців, де виконував обов'язки ризника. У травні 1741 р. скерований до Львівського монастиря Св. Юра, будучи прокуратором у судових справах. У березні 1742 р. призначений ігуменом монастиря у Бесідах. Із червня 1744 р. вікарій у Шаргороді та професор школи у Калинівці. 3 липня 1747 р. ігумен у Семенках, де урядував п'ять років. Із липня 1752 р. магістр Почаївського новіціату. Через рік призначений вікарієм Почаївського монастиря. Резидент у Ланівцях. У червні 1754 р. поставлений на вікарія Білостоцького монастиря. Із серпня 1756 р. ігумен Зимненського монастиря. У серпні 1762 р. повернувся до Почасва, будучи ігуменом. В жовтні 1762 р. переїхав до Мільча, будучи сповідником. У травні 1763 р. поїхав до Білостоку на посаду настоятеля обителі. 06.08.1764 р. переїхав до Пугінків, будучи священником у шляхтича Вільгеля, Грабовського старости та фундатора місії станиці у Пугінках, будучи прокуратором. Із 27.08.1765 р. вікарій обителі у Четвертні та Тумині. Від 07.02.1767 р. вікарій Загорівського монастиря. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк. 860).

‡ Гронзевич Михайло, світське ім'я – Стефан, син Івана та Анни. Народився 1723 р. у с. Ростока Перемишльської землі. Здобув теологічну освіту та отримав ієрейські свячення. Вступив у 1752 р. до чернецтва в Добромилі. Після року випробувань у Почаївському новіціаті 08.09.1753 р. склав чернечі обіти професа. Відправлений до Львова для проходження філософських студій. У 1754 р., отримавши ієрейські свячення із рук луцького владика Сильвестра Рудницького, скерований до Луцька. В серпні 1755 р. відправлений до Лаврова, будучи професором філософії, а через два роки вибув до Добромилля на посаду професора догматичної теології, де пропрацювавши два роки, переїхав до Львова для викладання спекулятивної теології. У 1760 р. вибув до Почасва, де був магістром новіціату, а далі вибув до Підгірців, будучи проповідником. 3 лютого 1761 р. – ігумен у Щеплогах, а з вересня 1763 р. – ігумен у Семенках. Через дев'ять місяців переїхав до Почасва, а далі до Бесід, де був ігуменом 1 рік та 9 місяців. 1773 – 1774 рр. вікарій та сповідник Теревовлянського монастиря Потім відправлений у Лісок Чернильський, будучи впродовж 1774 – 1776 рр. ігуменом цієї обителі, а за 3 роки до Задарова (2 роки був ігуменом), Головчинців (ігумен), Добромилля (1778 – 1784 рр. сповідник). Помер 1784 р. у Добромилі. (Стецик Ю. Василянське чернецтво Перемишльської спархії (друга половина XVIII ст.): словник біограм. – Жовква: Місіонер, 2015. – С.67 – 68).

§ Кульчицький Пантелеймон, світське ім'я – Петро, син Якова та Теодори. Народився у серпні 1724 р. в с. Миколаїв. Завершив філософські студії в Острозькій школі. Вступив 11.08.1749 р. до чернецтва у Почасві. Після одного року навчання у новіціаті 12.08.1750 р. склав чернечі обіти професа. Відправлений до Львова на філософські студії. По одному році вивчення логіки у вересні 1751 р. відправлений до Ставропігійного братства для виконання обов'язків проповідника. Отримав 19.01.1752 р. ієрейські свячення. По одному році проповідування у Львівському ставропігійному братстві повернувся до Львівського монастиря Св. Юрія для слухання теологічних курсів. У серпні 1756 р. відправлений до Шаргороду для викладання риторики та призначений префектом школи. В наступному році призначений проповідником та префектом. 24.10.1759 р. відправлений до Почасва для виконання обов'язків магістра новіціату. У серпні 1763 р. призначений коректором книг Почаївської друкарні. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк. 917).

** Оропкевич Ієрмолай, світське ім'я – Іван, син Стефана та Анни. Народився 24.02.1731 р. у с. Дрогоїв у Перемишльській землі. Закінчив клас поезиї. Вступив до чернецтва 30.08.1754 р. у Добромилі. Після року випробувань у новіціаті 21.09.1755 р. склав чернечі обіти професа. Скерований до Гощі на студії з риторики. 02.01.1758 р. отримав ієрейські свячення у Рожинецькій церкві із рук Луцького владика Сильвестра Рудницького. Виконував обов'язки ризника та пароха також у монастирі в Гощі. У лютому 1761 р. відправлений до Львівського монастиря Св. Юра, виконуючи обов'язки прокуратора, касира, промотора братства, а також його касира та пароха. У жовтні 1763 р. відправлений до обителі у Замості. 30.06.1764 р. переїхав до Щеплот для виконання обов'язків капелана у шляхтича Розвадовського, Острозького старости. 18.02.1766 р. призначений ігуменом Угорницького монастиря. 24.09.1767 р. переїхав до Білостоку, будучи вікарієм. 13.09.1767 р. переїхав до Почасва, допомагаючи протоархімандриту Чину. Після смерті протоархімандрита призначений коректором у Почаївській типографії. 1772 р. відправлений до Жовківського монастиря, будучи вікарієм. Звідтіля переїхав до Піддубців. 1773 р. повернувся до Почасва, виконуючи обов'язки коректора типографії. Помер у 1776 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк. 454).

†† Зарицький Флоріан, світське ім'я – Іриней. Народився 1713 р. у Мазовецькому воєводстві. У світському житті був економіком у шляхетських фільварках. Вступив до чернецтва 18.08.1753 р. у Почасві. У наступному році 18.02.1754 р. склав чернечі обіти професа. По кілька років мешкав у різних монастирях: Кременці, Улашківцях, Почасві, Мільчі. Помер 08.04.1774 р. у віці 70 років. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-614, арк. 334).

‡‡ Громачевський Адріан, світське ім'я – Антоній. Син Луки та Агати. Народився 1718 р. у с. Срібна Кременецького округу. У світському житті був хористом та слугою. Вступив до чернецтва 09.04.1738 р. у Почасві. Після року навчання у новіціаті 31.05.1739

Seraphion Kochanowski*, OSBM, Confessarius
 Paphnutiy Popiel†, Praefecty cerrarij et Confessarius
 Josaphat Janczycki‡, OSBM, m[anu] p[ro]pria]
 Ambrosius Hnатовicz§, Concionator
 Hieronymus Strzelecki**, Gen[er]alis Libr[is] Ordin[is]
 Adrianus Szubowicz††, Concionator
 Spirydion Kobierski‡‡, ZSBW, Prefekt Typ[ografii]
 Hieronim Kulczycki§§, ZSBW, Zakrystyan y Spowednik
 Galakteon Sydorowicz***, ZSBW, Dispensator
 P[at]e[r] Tyrsus Barcikowski*, Podzakrystyan

р. склав чернечі обіти професа. Отримав ієрейські свячення із рук Луцького владики Теодозія Рудницького у цьому ж монастирі. Спочатку призначений префектом Почаївської друкарні, а далі виконував обов'язки ризника, касира. Помер 24.02.1775 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-614, арк.5).

* Кохановський Серафим, світське ім'я – Симеон, син Данила та Параскевії. Народився 1709 р. у Кохановці Белзького воєводства. Завершив клас поезиї. Вступив 10.05.1741 р. до чернецтва у Почасві. Після року випробовувань у новіціаті 16.05.1742 р. склав чернечі обіти професа. Отримав ієрейські свячення. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк.1011).

† Попель Пафнутій, світське ім'я – Павло, син Івана та Катерини. Народився 1718 р. у с. Старява Галицької землі. Закінчив клас поезиї. Вступив 28.08.1744 р. до чернецтва у Почасві. Після одного року чернечих випробовувань 21.09.1745 р. склав чернечі обіти професа. Отримав ієрейські свячення. Помер у 1781 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк.918).

‡ Янчицький Йосафат народився 1728 р. Вступив до чернецтва 1748 р. Склав чернечі обіти професа у 1749 р. Отримав ієрейські свячення. Помер у 1782 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.639).

§ Гнатович Амвросій, світське ім'я – Андрій. Батьки – Павло та Ксенія. Народився 01.08.1737 р. у Володимирському дистрикті Волинської землі. Навчався у Володимирській школі отців-василіан. Вступив 29.07.1762 р. до чернецтва в Почасві. Після закінчення новіціату у серпні 1763 р. склав чернечі обіти професа та відбув на філософські студії до Тереховлі. По завершенні навчання скерований до Шаргорода на студії з граматики. У серпні 1766 р. прибув до Добромилля на студії із спекулятивної теології, де незабаром 17.10.1766 р. отримав висвячення у піддиякони із рук перемишльського владики Атанасія Шептицького, а 25.03.1767 р. став дяконом. 10.04.1767р. – ієрейські свячення проведені у Страшевичах, вищезгаданим перемишльським владикою. Після цього впродовж двох років викладав курс теології у Добромильському монастирі. 11.12.1770 р. о. Амвросій Гнатович завершив викладання богослов'я та виїхав до Почасва для виконання обов'язків проповідника, а згодом призначений до провінційної канцелярії протоігуменів Онуфрія Братковського, Йосифа Моргульця, будучи впродовж 1773 – 1776 рр. писарем Провінційної Управи. 1777–1779 рр. – ігумен та сповідник Сатанівського монастиря. Час та місце смерті не встановлені. (Стецик Ю. Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.): словник біограм. – Жовква: Місіонер, 2015. – С.57–58)

** Стрілецький Ієронім, світське ім'я – Лля, син Івана та Теодори. Народився у 1733 р. на території Волинського воєводства. Закінчив клас риторики. Вступив до чернецтва 13.08.1753 р. у Почасві. Після року чернечих випробовувань 17.08.1754 р. склав чернечі обіти професа. Філософські та теологічні студії проходив у Римі, де також вивчав грецьку мову. По шести роках навчання у грецькій колегії отримав ієрейські свячення (1761 р.) та повернувся до Святопокровської провінції. Призначений місіонером та проповідником до монастиря у Замості. Був помічником Київського митрополита Феліціана Володковича, готуючи відповідні документи для проведення соборів. Викладав теологію у Львівському монастирі Св. Юра. Згодом відправлений до Гоцанського монастиря для виконання обов'язків професора риторики та поезиї. Надалі викладав теологію у Підгорецькому монастирі. Через чотири роки повернувся до Почасва, будучи проповідником на теренах Луцько-Острозької єпархії. Виконував обов'язки магістра новиків у Почаївському новіціаті. У травні 1777 р. поїхав до колегії Св. Варвари у Відні, де працював професором теології. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.470).

†† Шубович Адріан, світське ім'я – Олексій. Батьки – Тимотей та Марія. Народився 1745 р. у Станіславчику. Вступив 08.06.1762 р. до чернецтва в Почасві. По року новіціату 11.06.1763 р. склав чернечі обіти професа. Потім направлений до Загайського монастиря для проходження студій з риторики. 04.06.1765 р. відбув до Гоці для продовження навчання. Після двох років навчання 19.06.1767 р. скерований до Львова на теологічні студії. Через сім місяців отримав дяконівські свячення, а 11.04.1769 р. висвячений у ієромонахи. В різний час, відповідно до розпоряджень протоігуменату провінції, виконував обов'язки в цілому ряді монастирів: Почаїв, Щеплоти, Тереховля (1773 – 1774 рр. – вчитель філософії), Любар (1775 – 1776 рр. – префект школи, професор філософії), 12.08.1774 р. відбув до Лаврова, для викладання філософії. 1778 – 1779 рр. – вікарій та професор теології монастиря у Кам'янці. Час та місце смерті не встановлені. (Стецик Ю. Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.): словник біограм. – Жовква: Місіонер, 2015. – С.250–251).

‡‡ Коберський Спиридон, світське ім'я – Стефан, син Миколи та Катерини. Народився 1723 р. у м. Кривча Перемишльської землі. Вступив до чернецтва 19.06.1746 р. у Почасві. По року випробовування у новіціаті 29.06.1747 р. склав чернечі обіти професа. Отримав ієрейські свячення. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк.1040).

§§ Кульчицький Ієронім, світське ім'я – Іван, син Захарія та Анастасії. Народився 1734 р. у Грибовцях. Закінчив клас філософії. Вступив до чернецтва 29.09.1762 р. Після року чернечих випробовувань 01.08.1763 р. склав чернечі обіти професа та відправлений на студії з моральної теології до Щеплот. По завершенні дворічного навчання отримав ієрейські свячення 15.08.1764 р. у Валяві із рук Перемишльського владики Атанасія Шептицького. По завершенні студій 04.06.1765 р. відправлений до Унева для проповідування. Звідтіля 02.07.1766 р. переїхав до Умані для проповідування у Маньківці. Із Умані або ж Маньківки 14.06.1767 р. відправлений до Гранова, будучи вікарієм та проповідником. Звідтіля повернувся до Умані, будучи проповідником та магістром у василіанській школі. Під час руйнації Уманського монастиря гайдамаками переїхав до Богуслава, Лисянки. Згодом відправлений до Почасва, будучи префектом храму впродовж шести років. 1774 р. призначений ігуменом Збарзького монастиря. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.463).

*** Сидорович Галактіон, світське ім'я – Григорій. Син Симеона та Софії. Народився 1733 р. в с. Княгиничі на Волині. У світському житті був хористом та виконував інші обов'язки. Вступив до чернецтва 17.08.1759 р. у Почасві. Після року чернечих випробовувань 18.08.1760 р. склав чернечі обіти професа. Призначений економіком Почаївського монастиря. В цій же обителі у 1760 р. отримав ієрейські свячення із рук Луцького владики Рудницького та продовжував виконувати обов'язки економа. 1772 р. відправлений до Сатанівського монастиря, де протягом чотирьох років був прокуратором. 1776 р. повернувся до Почасва. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.353).

P[ate]r Alimpius Tokarzewski†
 P[ate]r Sabbaty Bortniewicz‡
 P[ate]r Hypatius Geruszynski§, Praefekt [..]
 P[ate]r Georgius Swirydowski**, Prokurator Generalis, et Confessarius monasterii Poczajov[ię]
 P[ate]r A[m]brosius Pinkowski††, Praefectus Fabricae monasterii Poczajov[iens].

Список використаних джерел

1. *Catalogus monasteriorum Ordinis Sancti Basilii Magni provinciae Protectionis Beatissimae Virginis Mariae cum residentibus in iis Religiosis Patribus et Fratribus ex Anno 1775 in Annum 1776.* – Typis S.R.M. Monaste: Poczajovien: O.S.B.M. Anno Domini, 1775. 2. Відділ рукописів Львівської національної наукової бібліотеки імені В. Стефаника (далі – ВР ЛННБ ім. В. Стефаника), ф. 3, спр. 614 «*Catalogus Alphabeticus Patrum et Fratrum Ordinis Sancti Basilii Magni in Provincia Polona Tituli Protectionis Beatissimae Virginis Mariae... conscriptus secretarum ARP Anastasium Piotrowski... T.I. (01. 07. 1766, Oвгuciaе)*». 3. Лось В. *Catalogus partum et fratrum defunctorum Чину св. Василя Великого у фондах інституту рукописів НБУВ (середина XVIII – початок XIX ст.)* / В. Лось, Н. Сінкевич // *Генеалогічні записки.* – Вип.12 (нової серії 6). – Львів, 2014. – С.77–101. 4. Розслідування поведінки ченців Лаврівського монастиря під час проведення візитації (12.12.1747 р.) // *Візитації василіанських монастирів Перемишльської єпархії 1747–1767 років / Упорядник Юрій Стецик.* – Жовква: Місіонер, 2016. – С.197 – 201. 5. Welykyj A., Pidrutchnyj P. *Litterae Basilianorum in Terris Ucrainae et Bielarusjae (1601–1760) / A. Welykyj, P. Pidrutchnyj // Analecta OSBM.* – Series II. – Sectio III. – Vol. I – II. – Romae: PP. Basiliani, 1979. 6. Skruteń J. *Biliński Jerzy Hipacy // Polski slownik biograficzny.* – Т. II. – Kraków, 1936. – S. 96. 7. Ваврик М. Нарис розвитку і стану Василянського Чина XVII–XX ст. *Топографічно-статистична розвідка / М. Ваврик // Записки ЧСВВ.* – Серія II. – Секція I. – Т. XI. – Рим, 1979. – 217 с. 8. Стецик Ю. *Василіанське чернецтво Перемишльської єпархії (друга половина XVIII ст.): словник біограм / Ю. Стецик.* – Жовква: Місіонер, 2015. – 312 с. 9. Центральний державний історичний архів України, м. Львів, ф.13, оп.1, спр.630, арк. 239–241. 10. Державний архів Тернопільської області, ф. 258, оп.1, спр.110, арк. 2. 11. ВР ЛННБ ім. В. Стефаника, ф. 3, спр.435, арк.520. 12. Стецик Ю. *Василіанські монастирі Перемишльської єпархії (кінець XVII–XVIII ст.): монографія.* – Жовква: Місіонер, 2015. – 388 с. 13. Skruteń J. *Biliński Jerzy Hipacy / J. Skruteń // Polski slownik biograficzny.* – Т. II. – Kraków, 1936. – S. 96.

* Барщівський Тиреус, світське ім'я – Теодор, син Григорія та Агати. Народився 1737 р. Вступив 15.08.1760 р. до чернецтва у Почасві. Після року випробувань у новіціаті 01.08.1761 р. склав чернечі обіти професа. 03.01.1767 р. отримав ієрейські свячення у Почасві. 1770 р. відправлений до Загорівського монастиря для виконання обов'язків економа. Згодом повернувся до Почасва. Згодом відправлений знову до Загорова, будучи ризником. 1776 р. переїхав до Зимненського монастиря, де був вікарієм. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк.1157).

† Токаревський Алімпій, світське ім'я – Андрій, син Петра та Анастасії. Народився 1743 р. у Немирові. У світському житті був художником. Вступив до чернецтва 02.10.1761 р. у Почасві. Після року чернечих випробувань 06.10.1762 р. склав обіти професа. Перебуваючи в Чині отримав дяконівські та ієрейські свячення. Розписував вітар у Загорівському монастирі. Повернувся до Почасва, де й помер у 1773 р. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-614, арк.18).

‡ Бортневич Саббат, світське ім'я – Стефан, син Андрія та Марії. Народився 01.08.1739 р. у Кам'янецькому повіті. Вступив 12.08.1763 р. до чернецтва у Почасві. Після року навчання у новіціаті 17.08.1764 р. склав чернечі обіти професа. Призначений прокуратором у Почаївському монастирі. 02.01.1768 р. отримав дяконівські свячення із рук Луцького владика Сильвестра Рудницького. 1770 р. уділено ієрейські свячення. Впродовж наступних двох років виконував обов'язки келаря у Почаївському монастирі. У червні 1772 р. відправлений до Крехівського монастиря. Звідтіля 22.06.1774 р. переїхав до Унева для виконання обов'язків економа. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-436, арк.970).

§ Герушинський Іпатій, світське ім'я – Яків, син Івана та Анастасії. Народився 21.03.1730 р. у м. Підгайці у Львівській землі. У світському житті був хористом. Був послушником Слутинського православного монастиря. Через три роки перейшов до Почаївського монастиря, де після року випробувань у новіціаті 10.09.1758 р. склав чернечі обіти професа. За три роки, у травні 1761 р. відправлений до Крехова, де виконував різні послушання. Згодом повернувся до Почасва. У 1770 р. отримав ієрейські свячення. 1774 р. відправлений до обителі у Кам'янці. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.523).

** Свіридовський Георгій (Юрій), світське ім'я – Гавриіл, син Григорія та Галини. Народився 1722 р. на Волині. Закінчив клас риторики. Вступив до чернецтва 24.07.1751 р. у Почасві. Після року випробувань у новіціаті 26.07.1752 р. склав чернечі обіти професа. Отримав ієрейські свячення. Виконував різні послушання. 1772 р. переїхав із Почаївського до Загорівського монастиря для виконання обов'язків вікарія. За рік часу відправлений до Зимненського монастиря, де 11.08.1774 р. помер. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-435, арк.388).

†† Пінківський Амвросій, світське ім'я – Антоній, син Івана та Катерини. Народився 1725 р. на Волині. У світському житті був економом. Вступив 07.07.1756 р. до чернецтва у Загайцях. Направлений до Почасва для проходження новіціату. 20.07.1757 р. склав чернечі обіти професа. 24.05.1761 р. отримав ієрейські свячення із рук Луцького владика Сильвестра Рудницького у церкві с. Рожиче. Був ієромонахом Почаївського монастиря, прокуратор економії, префект будівництва. 1769 р. вікарій монастиря у Загайцях. Звідтіля повернувся до Почасва, будучи й надалі префектом будівництва. Із 1771 р., впродовж трьох років, мешкав знову у Загорівському монастирі. Після 1774 р. призначений спочатку вікарієм, а потім ігуменом монастиря у Тумені та Четвертні. 1777 р. відправлений до Крехова для виконання обов'язків вікарія. Час та місце смерті не встановлені. (Львівська національна наукова бібліотека ім. В. Стефаника. Відділ рукописів, ф.3, спр. МВ-614, арк.30).

Юрій Стецьк**ДОКУМЕНТЫ К ЖИЗНЕОПИСАНИЮ ИЕРОМОНАХА
ИПАТИЯ БИЛЫНСКОГО ЧСВВ (1704–1771 гг.)**

Подготовлено публикацию рукописных источников на языке оригинала (латинский и старопольский): королевская привилегия на обладание Лавровской архимандрией (10. 03. 1768 г.) и показания и протестация заключенные сообществом Почаевского монастыря о деятельности отца Ипатия Билынского (16. 11. 1771 г.).

Ключевые слова: привилегия, архимандрия, протоархимандрит, протестация, Святопокровская провинция.

Yuriy Stetsyk**DOCUMENTS FOR THE BIOGRAPHY
OF THE MONK HYPATI BILYNSKI OSBM (1704–1771)**

The publication of manuscript sources in the original language (latin and old polish) are prepared: the royal privilege of possessing lavrov's abbey (10.03.1768) and the indications and protestation were concluded by the community of Pochayiv's monastery on the activities Hypati Bilynski (16.11.1771).

Key words: privilege, abbey, protoabbey, protestation, province of the Saint protection.

УДК 940.5:316.4.063.7=162.1 (477.53)**Володимир Маслак, Дар'я Василенко, Сергій Сезін, Дмитро Сезін****СПРАВА «ПРОРОКА» БОЛЕСЛАВА В АРХІВНИХ ДОКУМЕНТАХ**

У статті проаналізовано проблему масових репресій у 30-х рр. ХХ ст. через призму польського питання. Основу дослідження становлять архівні документи, у яких розкрито суть антипольських масових репресій в цей період. Вивчено питання про арешти за «польською лінією» на прикладі справи біженця Болеслава Краснодемського. Досліджувана проблематика наводиться в контексті Полтавської області. Подано вичерпний аналіз справи засудженого Б. Краснодемського із детальним описом допитів засудженого та свідків його «злочину». У підсумку автори висувують теорію стосовно того, чому саме Б. Краснодемського було заарештовано та засуджено до ув'язнення.

Ключові слова: радянський устрій, масові репресії, «польська операція», Полтавська область, польська діаспора.

Стосунки між українською і польською державами не завжди були безхмарними, але взаємини між польським та українським народами існували завжди. Географічне розташування, спільний кордон, спільна історія, схожі звичаї, близька мова сприяли встановленню і підтриманню різноманітних зв'язків. Від найдавніших часів і до сьогодні примхлива доля заносила як українців до Польщі, так і поляків до України. Так, події, описані у статті, беруть початок з часів Другої світової війни. Між 1 вересня і 6 жовтня 1939 р. польська армія зазнала поразки, і територія Польщі була окупована військами Німеччини та СРСР. Існуючий уряд Польщі інтегровано до Румунії, новий сформовано у Франції з політиків і військових, які потрапили на Захід. Він не контролював території країни і фактично тільки демонстрував, що війна Польщею не закінчена. На території Польщі розпочався процес її фактичного розподілу. Німецькі і радянські війська спочатку були відведені від лінії зіткнення, а згодом була узгоджена нова лінія поділу території. 2 жовтня 1939 р. у Москві підписано документ про відвід радянських військ на лінію розмежування, тобто «лінію р. Ігарки, Рзадови, р. Волкушанка, с. Чарни Бруд, Щебра, Топилувка, далі на кордоні Східної Пруссії до р. Писса, східний берег р. Писса до її гирла, східний берег р. Нарев до села Острови (у Остроленка), Трошин, Стиленги, Соколові, Ростки, східний берег р. Буг до села Паростки до гирла р. Солокія, південний берег р. Солокія до Поддубце, далі від Поддубце на Любича-Кролевска, Сандст, Залуже, Воля Олещицька, Синява, далі східний берег р. Сан до її витоків, включаючи Ужоцький перевал» [1].

Відвід відбувався поступово, та, за згодою сторін, мав закінчитися до вечора 12 жовтня 1939 р. Таким чином, деякі населені пункти переходили з рук у руки. Спочатку вони були зайняті німцями, потім німецькі війська були відведені й їх змінили радянські, а потім у зв'язку зі зміною лінії розмежування, вони були залишені Червоною армією та передані Німеччині. Район Влодави, неподалік від якої проживав герой статті Краснодемський Болеслав Володимирович, був зайнятий моторизованими частинами німців 17 вересня, потім, відповідно до розповіді останнього, деякий